

Перелік матеріалів, рекомендованих МОН України для забезпечення заходів з національно-патріотичного виховання у закладах освіти (витяг з додатку до листа МОН України від 24.08.23 р. №1/12702-23 «Щодо організації виховного процесу в закладах освіти у 2023/2024 навчальному році»)

1. Громадянсько-патріотичне виховання

Інформаційні матеріали до Дня пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України (uinp.gov.ua):

матеріали освітнього проєкту «Діалоги про війну» що містить три відеорозмови учениці із ветеранами сучасної російсько-української війни на теми: «Що таке війна?», «Чому Росія прагне захопити Україну?» та «Що таке сучасна російсько-українська війна?» за покликанням:

<https://uinp.gov.ua/informaciyini-materialy/vchytelyam/videolekciyi/osvitniy-proyekt-dialogy-pro-viynu>;

підбірка роликів «Революція Гідності. Сучасна війна.»:
Документальний фільм «Вогнехрещ» - YouTube;

серія короткометражних документальних фільмів «Жінки, які загинули за Україну», цикл «Нескорені»;

матеріали рубрики «Повномасштабне вторгнення Росії в Україну: історичний контекст» за посиланням: Російсько-українська війна (uinp.gov.ua).

2. Медична просвіта та навички здорового способу життя

Курс підвищення кваліфікації «Перша психологічна допомога учасникам освітнього процесу під час та після завершення воєнних дій» створено за моделлю змішаного навчання (blended learning), який включає: 10 мультимедійних уроків у міжнародному форматі SCORM. Додаткові матеріали та практичні тренінги допоможуть підвищити професійний рівень науково-педагогічних, педагогічних працівників, студентів закладів вищої освіти та опанувати сучасні технології першої психологічної допомоги за методичними посібниками Save the Children, а також ознайомити з рекомендаціями щодо перенаправлення Міжнародного Постійного Комітету (IASC).

Взяти участь у зазначеному курсі можна за покликанням: <http://surl.li/esrpf>

Пропонується інформаційно-освітня протиалкогольна програма «Сімейна розмова», «Програма 15» профілактика ВІЛ-інфекції та підтримка психосоціального здоров'я в Україні, просвітницько-профілактична програма

«Сприяння просвітницькій роботі «рівний-рівному» серед молоді України щодо здорового способу життя», програма «Розвиток стресостійкості» за програмою «Безпечний простір», програма «Навчи дитину захищатись»: інтерактивні бесіди «Кіко та Рука», навчальна програма «Дорослішай на здоров'я».

Також у межах Всеукраїнської програми ментального здоров'я Державною науковою установою «Інститут модернізації змісту освіти» розроблено спецкурс підвищення кваліфікації для слухачів (освітян) очно-дистанційної форми навчання «Важливі навички у періоди стресу», на основі методики Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), який схвалено рішенням Вченої ради Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» (протокол № 2 від 01.03.2023).

Взяти участь у спецкурсі можна за покликанням <http://hromada.academy/courses/praktichni-navichki-podolannya-stresu>

Крім того, фахівцями Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» розроблено та розміщено на сайті спецкурс підвищення кваліфікації для слухачів (освітян) очно-дистанційної форми навчання «Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу»:

https://drive.google.com/file/d/1s9Wyzwq1WErmTcMjOF2Eh0d_H5CLPuZc/view

3. Безпека життєдіяльності

Одним із важливих пріоритетів у діяльності закладів освіти є забезпечення безпеки учасників освітнього процесу, які на сьогодні страждають від російської воєнної агресії. Нова реальність диктує нові правила життя. Одне з найважливіших завдань – оволодіння необхідними знаннями, потрібними для подальшої безпечної життєдіяльності. Студенти мають знати правила безпеки, які допоможуть зберегти життя. Зокрема, які заборони та обмеження діють під час воєнного стану; що таке «тривожна валіза», як її зібрати, що туди покласти; як діяти під час повітряних тривог (що робити, якщо сигнал застав удома / на вулиці / в магазині тощо); як поводитися під час обстрілів; як надавати першу домедичну допомогу.

Державною службою України з надзвичайних ситуацій розроблено правила поведінки у разі виявлення вибухонебезпечних предметів «Загрози та

небезпеки від вибухонебезпечних предметів». Вбачаємо за доцільне проведення із учасниками освітнього процесу просвітницьких заходів щодо питань мінної небезпеки і вибухонебезпечних предметів. URL: Презентація PowerPoint (dsns.gov.ua).

Формування та застосування студентами компетентностей, необхідних для здорового та безпечного життя, сприятиме досягненню глобальних цілей сталого розвитку, проголошених ООН (резолуція Генеральної Асамблеї ООН від 25 вересня 2015 року № 70/1) і підтриманих Україною відповідно до Указу Президента України від 30 вересня 2019 року № 722 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року».

4. Профілактика насильства, конфліктів та правова просвіта

Також на сайті ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» розміщено Перелік напрямів лекцій, курсів (спецкурсів), практичних занять, тренінгів щодо підвищення кваліфікації науково-педагогічних та педагогічних працівників ІППО щодо запобігання та протидії насильству. URL: https://drive.google.com/file/d/1NLpqnRExNyVE_k0MKeMoCgHLiTmBHNnu/view

Також пропонуємо перелік просвітницько-профілактичних програм: освітня програма «Вирішення конфліктів мирним шляхом. Базові навички медіації», профілактична програма «Школа і поліція», програма профілактики конфліктів та правопорушень серед молоді «Будуємо майбутнє разом», програма виховної роботи щодо питань протидії торгівлі людьми «Особиста гідність. Безпека життя. Громадська позиція» тощо.

На сайті ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» розміщено Перелік програм щодо запобігання правопорушенням за посиланнями: URL: <https://docs.google.com/document/d/1zi31pjwMLqRSjoXpe5vFCkPdl8SqsF2JbSYeOITyfgk/edit> який постійно оновлюється та доповнюється.

5. Екологія, захист природи

Пропонуємо розроблені та апробовані благодійною організацією «Благодійний фонд «Щаслива лапа» («Happy paw») тематичні методичні

матеріали (конспекти виховних занять, вікторини, квести, онлайн ігри, пізнавальні відеоматеріали, аудіоказки) викладені у вільному доступі.

Зокрема, методичний посібник «Гуманне та відповідальне ставлення до тварин» схвалений для використання у закладах загальної середньої освіти Науково-методичною комісією з проблем виховання дітей та учнівської молоді Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (лист Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства освіти і науки України №22.1/12-Г-454 від 02 липня 2018 року). URL: Методичні матеріали | Happy Paw.

6. Психолого-педагогічна просвіта, вивчення та популяризації кращих педагогічних практик.

Пропонуємо перелік навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників з основ психології та соціальної педагогіки, які були схвалені для використання комісією з психології та педагогіки Науково-методичної ради МОН України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi-pidruchniki-ta-navchalno-metodichni-posibniki-rekomendovani-mon>

З метою вивчення та популяризації кращого педагогічного досвіду на офіційному сайті Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» створено банк даних досвіду виховної роботи, який постійно оновлюється. Радимо закладам освіти України під час проведення виховних заходів використовувати представлені матеріали: <https://imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robot/bank-dosvidu-vihovnoyi-roboti/>

Нагадуємо, щодо оновлення розділу «Банк досвіду виховної роботи» офіційного вебсайту Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» необхідно до 01 жовтня 2023 року надати відповідну інформацію. URL: [Лист ІМЗО від 28.04.2023 № 21/08-680 «Про надання інформації щодо проведення просвітницьких заходів» – Інститут модернізації змісту освіти \(imzo.gov.ua\)](#)

Для належної організації роботи звертаємо увагу на:

нормативно-правову базу з питань виховної роботи, яка знаходиться на офіційному сайті Інституту модернізації змісту освіти URL: <https://imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robota/normativna-baza-pozashkilnoyi-osviti-ta-vihovnoyi-roboti/>;

перелік рукописів, які схвалені для використання у закладах загальної середньої освіти науково-методичною комісією з проблем виховання дітей та учнівської молоді Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України. URL: <https://imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robota/vihovna-robota-shvaleni-rukopisi/>.

Відзначення пам'ятних та ювілейних дат.

У планах роботи закладів освіти необхідно передбачити проведення тематичних годин спілкування, зустрічей, бесід, лекцій, семінарів, тематичних виставок, засідань круглих столів, науково-практичних конференцій, літературних вечорів, поетичних годин тощо щодо відзначення важливих пам'ятних та ювілейних дат 2023/2024 навчального року.

Вересень 2023

1 вересня – День знань;

2 вересня – День закінчення Другої світової війни;

10 вересня – День пам'яті жертв фашизму; 130 років із дня народження Олександра Петровича Довженка (1894-1956), геніального українського кінорежисера, видатного письменника і публіциста, класика світового кінематографа;

13 вересня - 150 років із дня народження Дениса Лукіяновича (1873-1965), письменника, літературознавця;

22 вересня – День партизанської слави України;

29 вересня – День пам'яті трагедії Бабиного Яру.

Жовтень 2023

1 жовтня – День захисників і захисниць України;

13 жовтня – 100 років із дня народження Михайла Сікорського (1923-2011), історика, краєзнавця, музеєзнавця, Героя України;

18 жовтня – Україна увійшла до Ради Європи;

28 жовтня – День визволення України від фашистських загарбників.

Листопад 2023

25 листопада – День пам'яті жертв голодомору;

27 листопада – 160 років із дня народження Ольги Кобилянської (1863-1942), письменниці, громадської діячки;

29 листопада – 200 років із дня народження Матвія Номиса (справжнє прізвище - Симонов) (1823-1901), етнографа, фольклориста, письменника, педагога, видавця.

Грудень 2023

4 грудня – 200 років із дня народження Івана Гушалевича (1823-1903), письменника, громадського діяча;

9 грудня – Міжнародний день пам'яті жертв злочинів геноциду, вшанування їхньої людської гідності і попередження цих злочинів; 160 років із дня народження Бориса Грінченка (1863-1910), громадського діяча, письменника, педагога, літературознавця, лексикографа, етнографа, історика, публіциста, упорядника і видавця «Словника української мови»;

14 грудня – День вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС;

22 грудня – 190 років із дня народження Марка Вовчка (справжнє ім'я та прізвище - Марія Вілінська) (1833-1907), письменниці, перекладачки, етнографині.

Січень 2024

9 січня – 100 років із дня народження Параджанова Сергія Йосиповича (1924-1990), вірменського і українського кінорежисера, народного артиста УРСР, лауреата Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка;

20 січня – День вшанування захисників Донецького аеропорту в Україні;

22 січня – День Соборності (день Злуки);

29 січня – День пам'яті Героїв Крут.

Лютий 2024

12 лютого – День Червоної Руки (відзначається на рівні ООН з 2002 року як день пам'яті дітей-солдатів, яких втягують в участь у війнах і збройних конфліктах);

20 лютого – День Героїв Небесної Сотні;

22 лютого – Міжнародний день підтримки жертв злочинів;

24 лютого – Початок війни Росії проти України;

25 лютого – Перший офіційний Державний герб України.

Березень 2024

17 березня – Створено Українську Центральну Раду в 1917.

Квітень 2024

4 квітня – День створення НАТО;

5 квітня – Перша конституція;

10 квітня – Міжнародний день руху Опору (в пам'ять і честь усіх, хто протистояв фашизму на окупованих територіях за часів Другої світової війни);

11 квітня – Міжнародний день визволення в'язнів фашистських концтаборів;

18 квітня – День пам'яток історії та культури; Міжнародний день пам'яток та історичних місць;

26 квітня – Міжнародний день пам'яті Чорнобиля; Міжнародний день пам'яті жертв радіаційних аварій і катастроф (Міжнародний день пам'яті про чорнобильську катастрофу);

28 квітня – Міжнародний день пам'яті всіх жертв праці (Міжнародний день пам'яті трудящих);

29 квітня – День пам'яті всіх жертв застосування хімічної зброї.

Травень 2024

4 травня – Міжнародний день пожежників;

8 травня – День Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні; День пам'яті та примирення в Україні; Дні пам'яті та примирення, присвячені пам'яті жертв Другої світової війни;

9 травня – Другий день пам'яті і примирення (ООН: Дні пам'яті та примирення, присвячені пам'яті жертв Другої світової війни відзначаються

щорічно згідно з Резолюцією Генеральної Асамблеї №A/RES/59/26 від 22 листопада 2004 року);

14 травня – День пам'яті українців, які рятували євреїв;

18 травня – День скорботи і пам'яті жертв депортації кримськотатарського народу;

19 травня – День пам'яті жертв політичних репресій; День пам'яті померлих від СНІДу;

23 травня – День Героїв в Україні.

Червень 2024

4 червня – День пам'яті дітей, загиблих в результаті збройної агресії Російської Федерації проти України;

11 червня – Всесвітній день пам'яті домашніх тварин (дата на 2024 рік. Проводять у другий вівторок червня);

13 червня – День визволення Маріуполя від російських окупантів;

22 червня – День скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні.

Християнські релігійні свята регламентуються наразі відповідно юліанського календаря; релігійні громади інших конфесій, наявних в Україні, регламентують свою діяльність відповідно до канонів інших віросповідань.